Splošne vesti

— **Tovarišem, ki bodo potovali na sokolski izlet v Sofijo.** Za čas turneje po Bolgariji, je bil Učiteljskemu pevskemu zboru dodeljen tajnik prosvetnega Sojuza g. **Luka Epitropov.** Naročil je pevcem in pevkam naj javijo vsem tovarišicam in tovarišem, ki se bodo udeležili kongresa Junakov v Sofiji, da se obrnejo nanj, če bodo potrebovali svetovalca, tolmača ali kake informacije. Njegov naslov je: **Luka Epitropov, Sofija, Boulevard Chr. Botev 54.** Pripravljen je voditi tudi grupo, ki bi rada napravila turistične izlete na **Rilo, Pirnij, Vitošo** ali pa v bližnjo okolico Sofije. Tov. Luka, kakor so ga nazivali člani pevskega zbora je odličen tovariš, informiran o vsem in bo marsikomu lahko nudil pomoč in dal dragocene informacije.

— **Nameščenje učiteljstva** povzroča razne intervencije, razočaranja, solze in gorje. Ni čuda, saj bodo imeli škodo za vse življenje vsi, ki so bili zapostavljeni. Vse to bi izostalo, ako bi se prošnje obravnavale po vrsti, kakor so vložene in konec bi bilo samovolje in protekcij. — Popolnoma enostavno in lahko je biti pravičen.

— **Ciril Metodovi kresovi.** Bliža se praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Kakor vsako leto naj tudi letos na predvečer tega praznika zagorijo kresovi na vseh holmih in hribih širom naše lepe slovenske zemlje. Zlasti ob državni meji naj zaplapolajo mogočni kresovi, ki bodo živo pričali, da tod prebiva slovenski rod, ki goreče ljubi svojo svobodno domovino, svoj jezik in svoje šege in navade. Ciril Metodove podružnice so prve poklicane, da organizirajo zažiganje kresov, učiteljstvo pa jim bo šlo rade volje na roko, sodelovala pa bo z veseljem tudi šolska mladina, ki se bo pri tem učila spoštovati lepe šege in navade svojih pradedov.

— **Uprava Učit. doma v Ljubljani** prosi tovariše in tovarišice, naj priporoče staršem ob dani priliki penzionat v našem domu v Ljubljani, ki bo otvorjen z začetkom novega šolskega leta. Sprejemali se bodo za enkrat **samo dijaki.**

— Učiteljska društva prosimo, da poravnajo članarino za tekoče šolsko leto pred banovinsko skupščino.

Osebne zadeve

—i **Upokojeni so: Koropec** Ivan, sres. šol. nadzornik iz Maribora; **Skala** Ljudmila, učiteljica iz Šoštanja; **Klemenčič** Josip, učitelj iz Pobrežja; **Tratar** Josip, **Vuga** Ivan in **Legat** Stanko, učitelji ter **Osredkar** Ana, zabavilja iz Ljubljane; **Kaučič** Pavlina, učiteljica iz Višnje gore in **Hajdu** Marjeta iz Križevcev.

Naša gospodarska organizacija

BOLNIM ČLANOM UČIT. SAMOPOMOČI.

Članom US in njihovim svojcem, ki nimajo lastnih dohodkov, iz Ljubljane, iz Maribora in bližnje okolice, kakor tudi onim, ki bivajo za časa bolezni na dopustu — v teh krajih, **je Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani dovolil** z nižje priobčenim odlokom **cenejši zdravniški pregled in cenejše zdravljenje v fizikalnih zdraviliščih** v Ljubljani, Miklošičeva cesta, št. 20 in v Mariboru, Marijina ul. št. 13. V prvi vrsti pridejo v poštev razne revmatične bolezni in raznovrstne kopeli.

Za prvi zdravniški pregled se plača v Ljubljani 50 Din, v Mariboru 40 Din, za razne kopeli, obsevanja in masažo v Ljubljani od 50 do 20 Din, v Mariboru od 40 do 20 Din. **Na te normalne cene dobe člani US 20% popusta.** Potrdila o članstvu v US izdaja zadružna uprava v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6 osebnim priglašencem, pismeno pa le, če se povrne poštnina v znamkah 2 Din.

Odlok OUZD v Ljubljani se glasi:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, dne 11. junija 1935., opr. štev. 4344/12—1926.

Učiteljski samopomoči, reg. z. z o. z. v Ljubljani.

Na Vašo prošnjo z dne 30. maja 1935, št. 279 se dovoljuje Vašim članom in onim njihovim svojcem, ki nimajo lastnih dohodkov, da se poslužujejo vseh naprav in ordinacij fizikalnih zdravilišč OUZD v Ljubljani in Mariboru. Obenem se dovoljuje 20% popust na normalne cene. Prilagamo cenik obeh fizikalnih zdravilišč.

Vaši člani in njihovi svojci bodo deležni omenjenega popusta proti predložitvi od Vas izstavljenega potrdila, da je bolnik res član Vaše zadruge. Na podlagi potrdila bo izdala blagajna kopališča nakaznico za zdravniško ordinacijo proti plačilu zdravniškega honorarja in vstopnice za zdravilišče, pri čemer bo upoštevala dovoljeni 20% popust.

Predsednik: Podpis. I.S Ravnatelj: Podpis.

—g **Članom Učit. samopomoči.** Ker smo imeli v juniju t. l. samo 1 smrtni primer in da doprinesemo poštnino za računski zaključek v maju t. l., Vam v teh dneh ne bomo poslali položnic. Prispevek za 251. smrtni primer bomo prišteli prispevku za julij t. l. — Nekateri člani imajo visoke zaostanke. V teh dneh smo razposlali **nad 80 opominov,** ki dajo skupaj težke tisočake. **Poravnajte te zneske takoj, predno greste na počitnice!** O počitnicah imate dosti drugih izdatkov, zato radi pozabljate na US. — **Ne pozabite sporočiti domačemu poštnemu uradu Vašega počitniškega bivališča!** Vsake počitnice nam pošta vrača cele kupe nedostavljenih pisem. — Posebno se obračamo do članov, ki so prejeli podpore iz podpornega sklada, **da nam mesečne obroke nakazujejo redno. Vsakega, ki do 10. julija 1935 ne bo imel vsega v redu, bo izročila zadružna uprava računovodstvu, oziroma finančni direkciji in bo zaprosila za odtegovanje najvišje mogočega zneska.** Red mora biti tu kot tam. — Vsem zadružnikom US želi uprava: Vesele počitnice!

ČLANSKE SKUPINE US.

Zadružna uprava razpošilja vsem članom — navadno enkrat v mesecu — položnice za nakazilo članskih prispevkov. **Vsaka taka pošiljatev stane zadrugo 1 Din,** in sicer: položnica 15 p, ovitek 10 p, znamka 25 p, od vsakega nakazanega zneska nam poštna hranilnica odbije za vknjižbo 50 p, skupaj **1 Din.** Vsak odpošiljatelj plača na oddajni pošti za vsak vpis ene položnice 50 p. Mesečno razpošlje zadružna uprava okrog 2000 pisem s položnicami. Iz računskega zaključka za l. 1934. vidite, da je znašal izdatek za pošto, znamke in poštno-hranilne stroške (vknjižba, položnice) **Din 22.114.23.**

Že večkrat se je poskušalo zmanjšati poštne in upravne stroške na ta način, da se je priporočalo zadružnikom **združevanje v skupine s skupnim nakazovanjem članskega prispevka na eni položnici.** Do zdaj imamo v evidenci 11 takih skupin s 148 zadružniki. Ti člani povrnejo upravi za vse leto 12 poštnin po 11 Din, to je **132 Din.** Če bi nakazoval članske prispevke vsak sam, bi 148 zadružnikov izdalo na poštnini (samo zadružni upravi) **1776 Din. Ti člani si prihranijo na leto 1644 Din.** Pri tem ne upoštevamo članskega izdatka po 50 p za vsak vpis na oddajni pošti.

Skupino tvori najlažje učiteljstvo (seveda zadružniki US) ene šole ali zavoda, ki skupno dobiva mesečne prejemke. Izmed sebe si **zberejo enega poverjenika** in ga pooblaste, da pri izplačilu odtegne od mesečne plače vsakemu zadružniku določeni znesek, prejema od US pismena obvestila (položnice) in odpošilja članske prispevke za vse zadružnike **na eni položnici.** Na ta način **si prihranite mnogo nepotrebnih izdatkov,** potov na pošto, zadružni upravi pa olajšate delo pri razpošiljanju in vknjižbah.

Mogoča je še druga pot, ki pa le delno razbremenjuje člane in upravo. To je: **Več zadružnikov se odloči, da prejemajo položnice v enem ovitku.** Obračun za 10 zadružnikov po tem načinu bi bil sledeč: 10 položnic Din 1.50, 1 ovitek 10 p, znamka 25 p, za 10 vknjižb pri poštni hranilnici 5 Din, skupaj **Din 6.85.** Poštno-upravni stroški bi znašali posamezno za 10 članov **10 Din.** Prihranek znaša samo **Din 3.15,** zato pa je vknjiževanje v upravi zamotanejše (preračunavanje stroškov računanih v parah za število zadružnikov v skupini). Iz tega vzroka kakor tudi z ozirom na malenkostni prihranek, je ta način manj priporočljiv.

Podpisana uprava poziva vse člane-zadružnike US, da se po možnosti združijo v skupine za skupna nakazovanja na eni položnici. Sporoče naj nam samo imena vseh zadružnikov v skupini in ime poverjenika, ki bo prejemal naša obvestila (položnice) in nakazoval US članske prispevke. Spremembe v skupini (priselitev novega zadružnika, odhod enega zadružnika drugam itd.) naj nam poverjenik pismeno sporoči, da popravimo naš seznam. Za našo evidenco to zadostuje, vsak poverjenik bo itak imel seznam vseh zadružnikov v svoji skupini.

Poskusite izvesti ta nasvet, saj bo v Vašo korist! **Uprava US v Ljubljani.**

UČITELJSKA GOSPODARSKA POSLOVALNICA
r. z. z o. z. v Mariboru

ima svoj redni letni občni zbor ob priliki banovinske učiteljske skupščine v soboto dne 13. julija 1935. ob 9. uri v prostorih sekcije učiteljskega udruženja v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1934.
5. Likvidacija zadruge.
6. Slučajnosti.

Poseben likvidacijski občni zbor Učiteljske Gosp. Posl. se pa vrši v soboto dne 13. julija 1935. ob 11. uri, kjer se bo sklepalo o likvidaciji zadruge.

Ako v določenem času ne bo zadostno število članov navzočih, se vršita občna zbora glasom pravil po čl. 10. ¼ ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom.

Predsednik: **Anton Hren,** s. r. Tajnik: **Ivan Womer,** s. r.

Učiteljska tiskarna

KONGRES UČITELJEV MEŠČANSKIH ŠOL.

Ob priliki kongresa učiteljstva meščanskih šol, ki bo v Ljubljani v začetku julija t. l., priredi v zvezi z razstavo del učencev meščanskih šol znana ustanova »Schriftmuseum«, odnosno založba Heintze Blackertz iz Berlina razstavo del učencev iz raznih delov sveta. Ta dela so izdelana na osnovi moderne metode pisanja in risanja z najmodernejšim orodjem. Posebno se bo pokazalo tako zvano Tif orodje za ročna dela, kot linorez, metal plastika, izrezovanje papirja in prespan radirung.

Priporočamo učiteljstvu obisk te razstave, ki se priredi v poslopju državne meščanske šole v Beethovnovi ulici.

Vse knjige za pripomočke te nove pisave ima na zalogi Učiteljska knjigarna v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Mladinska matica

—mm **V kolikor smo informirani,** so sprejeli otroci letošnje naše publikacije skoro povsod z velikim zadovoljstvom. Ker nas zanima, kako so sprejeli otroci posamezne knjige, kaj je na njih ugajalo in kaj ne, bi bili tovarišem hvaležni, če bi nam o tem poročali. Poročilom naj bi dodali še svoje misli, želje in nasvete.

—mm **Ekspedicija knjig M. M.** je končana. Knjige so prejeli vsi, ki so plačali ves letnik »Našega roda« in so dodali še 2'50 Din za knjige. Kdor publikacij še ni prejel, naj jih takoj reklamira. Kdor pa še ni poslal denarja za knjige, naj to nemudoma stori, ker je sicer nevarnost, da ostane brez njih. Razposlanih je že nad 20.000 garnitur knjig in je mogoče, da bodo kmalu pošle.

—mm **»Naš glas«** piše v svoji 12. številki o »Našem rodu«:

Z 8. štev. se je zaključil letošnji letnik tega najbolj razširjenega slovenskega mladinskega lista. V minolem letniku so sodelovali mnogi znani pripovedniki in ilustratorji. Med prvimi so Oton Župančič, Alojz Gradnik, Ivan Pregelj, Bogomir Magajna, Narte Velikonja in dr. Ilustracije pa so prispevali Tone Kralj, Mara Kraljeva, M. Sedej in dr. List je skrbno urejevan in nudi mladini mnogo zanimivega in poučnega branja v lepi obliki. Priporočila »Naš rod«, ki je hkrati tudi najcenejši mladinski list, ne potrebuje.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOV. BISTRICA je zborovalo v četrtek 6. junija prvič v dobi obstoja v Venčeslu ob prav lepi udeležbi, 44 članov.

Predsednik je predvsem pozdravil preglednika tov. Vranca in novo tovarišico Podržajevo Justino iz Polskave. Dobrodošlico je nato izrekel šolski upravitelj tov. Povh, z željo, da bi odnesli iz tega podpohorskega kraja čim boljše vtise.

Po situacijskem poročilu predsednika, ki je poudarjal zlasti dva važna dogodka zadnjega časa t. j. izvolitev 2 slovenskih tovarišev za poslanca in velik pomen zbližanja bratov Bolgarov in Jugoslovanov, ki ga vrši učiteljstvo potom naše pesmi, so se obravnavali najvažnejši dopisi. Predsednik je priporočal poset pedagoškega tečaja v Mariboru in posluževanje stanovskih ustanov pri raznih naročbah.

Za tem je tov. Vranc iz Studencev pri Mariboru poročal o svojem novem okvirnem učnem načrtu narodnih šol in vpletel vmes svoje vtise z zadnjega nadzorovanja. Uvodoma je dal nekaj osnovnih misli glede na današnji šol. pedagoški svet in je zaključil, da so imeli prav tisti, ki so trdili, da bo šele potom nove družbe ustvarjena nova šola, ki hoče vzgojiti v človeku nekaj samostojnega in ne lutkarskega. Glede otroka se zahteva aktivno sodelovanje, glede učne snovi pa koncentracija, ki pa naj ne bo samo gola vez med posameznimi predmeti, ampak naj ima strnjeni pouk tudi neko idejno podlago. Okvirni načrt tov. Vranca upošteva vse zakonske predpise, na drugi strani pa odgovarja vsestransko v smislu delovnih načel moderne šole. Njegov načrt, ki se naslanja na sodobno gledanje pri pedagoškem in metodičnem delu v šoli, je učiteljstvo toplo pozdravilo, z željo, da bi se pouk po njem čimprej uveljavil.

Tov. Vranc je nato govoril kot preglednik o vtisih pridobljenih na zadnjem nadzorovanju in dal učiteljstvu nekaj nasvetov gle-

† Simon Škrabl

(1844—1935.)

Rojen je bil na Brestovcu pri Rogaški Slatini, nastopil službo proti koncu leta 1861. pri Sv. Križu, služboval tam 43 let, bil v pokoju 31 leto, dne 14. junija 1935 smo ga v Šmartnem ob Paki pokopali. Pri žalni službi božji je bila domača šolska deca, tucat učiteljstva, kakih 100 drugih ljudi, petje, venci, cvetje, nagovor, pa konec.

Kaj pa še hočete drugega. Saj, ko je odšel v pokoj, ni dobil ne medalje, ne zaslužnega križca, ja še pohvalnega dekreta ne.

Kaj hočete torej mnogo govoriti, za življenje itak ni bil več.

Tako tonejo v pozabljenje naši ljudje.

Naši dobri ljudje! Kajti pokojnik je bil med ustanovitelji naše stanovske organizacije, bil je med prvimi, ki so se žrtvovali za stanovsko solidarnost in sprejel od organizacije diplomo častnega članstva, do smrti je bil ponosen na njo.

Tožil mi je, da današnje učiteljstvo ne pozna tovarištva, ker ne ve, kaj je hudo.

Nastopil je službo kot neznaten podučitelj, podrejen vsakomur, odvisen od vsakega. Ko je odhajal v pokoj, je bil priznan voditelj naroda v svojem okolišu, dobil je diplome častnega članstva 10 občin.

Pokojni naš tovariš Škrabl je bil narodnjak - junak.

Prva leta njegovega službovanja so zavita v sivo kopreno pozabljenja, kajti prvi njegovi učenci so klecnili v grob pred njim.

Ko je leta 1867. prevzel vodstvo takratne dvorazrednice z nad 500 otroki, je pričela njegova življenjska naloga, njegova trnjeva pot.

Baš takrat je Bismarkov pohlepni nacionalizem začel pripravljati gradnjo germanskega mosta proti Adriji, temelji enega stebra bi se morali zasidrati v Rogaški Slatini, graditelji so računali na Škrablovo pomoč, on naj bi v šoli vzgajal »Nemcem prijazne Slovence«.

Škrabl pa je sodelovanje odklonil, ga odklanjal do upokojitve in se za to pokoril vse življenje.

Kmalu je bil pri oblasti zapisan za buntovnika.

Šola je ostala še leta dvorazrednica, občine so bile za razširjenje oblasti proti. Na šolo so mu pošiljali bolehne učiteljice, »da bi se lahko na Slatini lečile«, navadno so bile na dopustu, ker v prenapolnjenih razredih niso mogle zdržati. Poučevala sta torej s pok. tov. Kitom mnogokrat sama po 500—600 otrok. Nekega leta jih je imel Škrabl vse sam.

Temeljita so bila nadzorovanja. V starih spisih lahko čitamo:

Nekaj tragikomičnega iz mlajše preteklosti. Za 4. maj in sledeče dneve tekočega leta je cerkveno oblastvo napovedalo misijon, da se ljudje spokore za storjene grehe. Potom časnikov je zvedel za to cerkveno prireditev tudi naš požrtvovalni šolski nadzornik N. Takoj je zasumil, da bi znali križevski učitelji to priliko izrabiti za male počitnice in bi ne bilo slabo, če bi se jih presenetilo v sladkem brezdelju. Mišljeno, storjeno. Lil je dež, tulil vihar. Sedem ur daleč je brodil po blatu od Ptuja do sem, sladko je bilo upanje, da slednjič ugodi svojemu nagonu maščevalnosti. Vendar, neopedagog obrača, Nemesis obrne.

Pri misijonih hitijo ženskice, stare in mlade, zelo zgodaj v cerkev, da si zasigurajo primeren prostorček. Ropotanje okovanih čevljev in zvonjenje me je spravilo iz postelje že ob štirih. V prvem svitu sem odšel v pisarno v prvem nadstropju, da si poiščem kako delo. Ker je bilo še pretemno, sem si nažgal košček smodke in odšel v razred ob pisarni. Odprl sem okno pri mizi, nato drugo. Vse je bilo tiho. Ko pa sem stopil proti zadnjemu oknu, je nastal v kotu pod zadnjo klopjo nekakšen šum, se jačal, slednjič se je pokazal iz klopi pokvečen fijakarski klobuk na zabuhlem obrazu. Ta čudna prikazen me je čisto iznenadila, odskočil sem in se ozrl po čem že, da bi se lahko branil, če me napade. Pozdravil je »Guten Morgen« in po glasu sem spoznal vtihotapljenca, mojega ljubljenega prijatelja nadzornika N.

No, si boš mislil, mladi prijatelj, da je temu nepričakovanemu srečanju sledilo kako objašnjevanje. Čisto nič! Njegove strogosti nisem vprašal, ne kako, ne kdaj je prišel v šolo, ravnal sem po nauku našega največjega Učitelja, ki veli: Če te sovražnik udari na eno lice, nastavi mu še drugega! Nepričakovanega gosta sem odvedel v svoje stanovanje, mu dal toplo suknjo, kave, žganja (njegov element!), smodk. Ob devetih pa se je začelo. Šolo oz. učiteljstvo je temeljito inspiciral, se pa tudi temeljito blamiral, dve leti ga ni bilo k Sv. Križu.

To pa sem zapisal radi tega, da boste v poznih letih čitali, da so se med nami godile stvari, ki bi bile drugod nemogoče.

Pri takem nadzorniku je razumljivo, da Škrabl ni dobil starostnih doklad. Škrabl se je pritoževal, prišel je deželni šolski nadzornik, prišel predsednik upravnega sodišča, sam minister vitez Unger, našli niso razlogov za grajo, a starostnih doklad Škrabl le ni dobil.

Imel je zbrano nevesto, za rodbino so mu bili dohodki prepičli, ni se uklonil, ostal je samec.

Omagal pa ni pri delu. Roko v roki z domačimi duhovniki je ustanovil politično društvo in gojil nacionalno zavednost tudi med odraslimi.

To je bilo veselja, ko so leta 1892. naskočili pri volitvah občino Rogaško Slatino in jo dobili v roke. Res so potem zdravilišče izločili iz velike občine, mesto stebra je stal le količek.

Mi boste li verjeli, da je Škrabl leta 1882. ustanovil pri Sv. Križu kmetsko-nadaljevalno šolo? Obiskovalo jo je 35 učencev, Škrabl je imel v njej vsako zimo po 50 predavanj.

Iz njegovih zapiskov še nekatere zanimivosti, ki so še danes aktualne.

Leta 1899. Ob tridesetletnici državnega šolskega zakona. In vendar slišimo danes po tridesetih letih, da osnovna šola ne daje tega, kar se je od nje pričakovalo. Šola nima samo namena, da vzbuja smisel za širjave in spoznavanje oddaljenejšega, deco mora vzgajati za kmetski poklic. Ne iščimo najvažnejšega in najgloblјega razloga za propadanje kmetstva v zunanjih razlogih, šola usmerja mladino proč od kmetijstva in poljedelstva.

Leta .... Nadzornik N. je odšel. Kaj je odnesel s seboj? Težko obremenjeno vest in prokletstvo učiteljstva.

Leta 1904. Tako radi nam pravijo o lepoti našega poklica in da stojimo na lestvici, ki pelje v nebeško kraljestvo idealov. Pozabljajo pa, da mora stati vsaka lestvica na real-